

Utlåtande 2016:54 Rotel VII (Dnr 123-1522/2015)

Gångplan för Stockholm

Förslag från trafiknämnden

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Gångplan för Stockholm, enligt bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.
2. Kostnaderna för 2016 ska rymmas inom berörda nämnders driftbudget. Kostnaderna för kommande år behandlas i budget för 2017.
3. Utgifterna för 2016 ska rymmas inom berörda nämnders investeringsbudget. Utgifter för kommande år behandlas i budget för 2017.

Föredragande borgarrådet Daniel Helldén anför följande.

Ärendet

Trafiknämnden har utarbetat ett förslag till gångplan. Den föreslagna gångplanen innehåller en sammanställning av förutsättningarna för fotgängare idag, en målbild för ökad gångvänlighet i Stockholm samt en handlingsplan med åtgärder för åren 2016-2020. Målbilden sammanfattas i att stadens offentliga rum ska ge bättre förutsättningar för invånarna att kunna, vilja, veta och våga gå. I syfte att öka stockholmarnas vilja att gå ska intentionerna i översiktsplanen följas, som anger vikten av funktionsblandning vid planering av ny bebyggelse för att skapa befolkade och innehållsrika offentliga rum med levande bottenvåningar. Målet är att gångnätets egenskaper motiverar valet att gå framför andra sätt att förflytta sig. Det uppnås genom att gångstråket är innehållsrikt, har mötesplatser och är utformat med god kvalitet.

Beredning

Ärendet har initierats av trafiknämnden och remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, idrottsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Stockholm Business Region AB och Stockholms Hamn AB.

Stadsledningskontoret har ingenting att invända mot gångplanen och dess genomförande. Genomförandet av gångplanen kommer att kräva att såväl trafiknämnden som stadsdelsnämnderna och till viss del andra nämnder är beredda att samordna sina insatser och prioritera resurser för gemensamma åtgärder.

Exploateringsnämnden ställer sig positiv till gångplanen men framför önskemål om att förslag till "Gångplan för Stockholm" vidareutvecklas för att bli mer konkret beträffande vilka fysiska åtgärder som behöver vidtas på olika platser.

Fastighetsnämnden anser att gångplanens intentioner och förslag till åtgärder är bra, men att nämnden för egen del berörs i begränsad utsträckning.

Idrottsnämnden anser att gångplanen är tydlig och lättförståelig och ställer sig positiv till de åtgärder som presenteras i den avslutande handlingsplanen.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden menar att de synpunkter som framfördes vid den tidigare remissomgången har beaktats. Nämnden vill dock lyfta att förbättringarna av de strategiskt viktiga promenadstråken, samt av rekreationsstråken, med fördel kan samordnas med de åtgärder som planeras inom stadens åtgärdsprogram för trafikbuller.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd menar att Gångplan för Stockholm är ett bra underlag i arbetet och i planeringen för att Stockholm ska bli en mer gångvänlig stad.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd ställer sig positiv till den föreslagna remissen. Nämnden anser att handlingsplanen med de nio föreslagna åtgärderna är väl genomarbetade och borde kunna ge goda effekter för en ökad gångtrafik i staden.

Stockholms Stadshus AB är positiv till den övergripande målbilden och syftet med Gångplan för Stockholm och handlingsplanens åtgärder. I en stad som växer är en gemensam målbild och en tydlig åtgärdsplan ett bra verktyg och stöd i prioriteringar mellan olika intressen.

Mina synpunkter

Det finns många fördelar med att fler människor väljer att gå, både för den enskilda personen och för samhället i stort. En stad med många gående gör staden attraktiv och är en stad som präglas av trivsel och hållbarhet. Den som går blir en del av stadslivet och bidrar genom sin närvaro till möten och till att göra utemiljön trygg och intressant för andra gående.

I Stockholm ska det vara enkelt och naturligt att vara gångtrafikanter. Gatorna ska vara gångvänliga och det ska finnas ett sammanhängande system med många möjligheter där det hela tiden finns en fortsättning och inte ologiska eller plötsliga slut eller stopp. Det blir även positivt för Stockholm med ett vägvisningssystem riktat till fotgängare som kan ge bättre möjligheter att hitta till viktiga målpunkter inom gångavstånd.

En gångplan innebär att arbeta inom flera olika delar som samtidigt stärker varandra. Några exempel på dessa är arbetet med förbättrad tillgänglighet för alla, en trygghetsskapande belysning, att skapa fler och bättre sittmöjligheter i hela staden samt att utveckla metoder och öka kvaliteten på vinterväghållningen.

Gångplanen innebär även att ta ett större grepp kring ett antal stråk med hög potential. Stråken har potential att bli viktiga gångstråk i framtiden, eller är redan idag starka men kan bli ännu viktigare med rätt åtgärder. Några av stråken förbinder nya delar av innerstaden med de äldre delarna. Andra möjliggör tvärflyttningar mellan olika kollektivtrafiklinjer, eller förbättrar tillgängligheten till kollektivtrafik med hög kapacitet. Stadens ambitioner med konceptet Levande Stockholm med fler gågator och mer levande gatumiljöer passar utmärkt som en av åtgärderna i stadens Gångplan. Det är ett konkret koncept som på kort och lång sikt kommer att bidra till en mer attraktiv stadsmiljö.

Jag är mycket glad över att så många som 60 remissinstanser har besvarat remissen under trafiknämndens första remissrunda och ställer sig positiva till den. Lika glädjande är att det i samtliga remissvar uttrycks att planen både är lättillgänglig och tydlig.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Gångplan för Stockholm

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Joakim Larsson och Cecilia Brinck (båda M) enligt följande.

Det är positivt att Gångplan för Stockholm nu äntligen ska beslutas. Vi delar i allt väsentligt innehållet i gångplanen. Givet att en majoritet av alla resor i Stockholm sker till fots är det viktigt att staden tillhandahåller bra förutsättningar för dessa människor att enkelt, tryggt och smidigt kunna transportera sig, oavsett om det gäller kortare eller längre sträckor.

Vi delar trafiknämndens synpunkter om att det inte är nödvändigt att revidera gångplanen utifrån de synpunkter som inkommit men anser likväl att det är rimligt beakta de perspektiv och synpunkter som inkommit – inte minst när det gäller de synpunkter som avser funktionsnedsatta.

Samtidigt som vi anser att kapacitetsstarka trafikslag som cykel-, gång- och kollektivtrafik prioriteras så menar vi att dessa trafikslag inte ska ställas mot varandra så länge som det inte är ofrånkomligt. Vi anser därför att staden bör göra ordentliga konsekvensanalyser innan nya gågator, gångfartsgator eller sommargånggator införs. Det är inte rimligt att omöjliggöra för biltrafik på gator där antalet gångtrafikanter inte är så omfattande att ett förbud mot bilar är motiverat.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Gångplan för Stockholm, enligt bilaga 2 till utlåtandet, godkänns.
2. Kostnaderna för 2016 ska rymmas inom berörda nämnders driftbudget. Kostnaderna för kommande år behandlas i budget för 2017.
3. Utgifterna för 2016 ska rymmas inom berörda nämnders investeringsbudget. Utgifter för kommande år behandlas i budget för 2017.

Stockholm den 13 april 2016

På kommunstyrelsens vägnar:
K A R I N W A N N G Å R D

Daniel Helldén

Ulrika Gunnarsson

Särskilt uttalande gjordes av Joakim Larsson, Cecilia Brinck, Dennis Wedin, Johanna Sjö och Jonas Nilsson (alla M) med hänvisning till Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av Erik Slottnér (KD) med hänvisning till Moderaternas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Trafiknämnden har utarbetat ett förslag till gångplan. Den föreslagna gångplanen innehåller en sammanställning av förutsättningarna för fotgängare idag, en målbild för ökad gångvänlighet i Stockholm samt en handlingsplan med åtgärder för åren 2016-2020.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 24 september 2015 följande.

1. Trafiknämnden godkänner för egen del det reviderade förslaget till Gångplan för Stockholm och hemställer hos kommunfullmäktige att anta planen.
2. Trafiknämnden uppdrar att i handlingsplanen för Gångplan för Stockholm införa ytterligare en åtgärd enligt nedan:
3. Trafiknämnden ska utreda och pröva fler gågator, gångfartsgator, sommargångator och trottoarer som kan breddas, platser så som parkeringsplatser som tillfälligt kan upplåtas för uteserveringar eller till exempel hur pop-up-parker och torgytor bättre kan användas. Förändringar till en mer levande stad är viktigt för hela Stockholm och stadsdelarna ska involveras i arbetet.

Cecilia Brinck m.fl. (M) och Patrik Silverudd (FP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till kontorets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av Cecilia Brinck (M), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Malin Ericson (Fi) som instämmer i nämndens beslut.

Ersätтарыttrande gjordes av Mikael Valier (KD) som instämmer i särskilt uttalande från Cecilia Brinck m.fl. (M).

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 augusti 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret tackar för remissinstansernas engagemang och ser fram emot att samverka med berörda förvaltningar, bolag och intresseorganisationer i det fortsatta arbetet med gångfrågor. Många av de inkomna synpunkterna kommer att bli värdefulla när handlingsplanens åtgärder ska genomföras, men kontoret bedömer inte att gångplanen behöver ändras utifrån dem. Vissa av de synpunkter som inkommit behandlas i andra dokument som håller på att färdigställas, till exempel planen för säkra skolvägar samt inom arbetet med jämställd snöröjning.

De kompletteringar som gjorts i gångplanen är i första hand ett tydliggörande av att gruppen personer med funktionsnedsättning inkluderas i arbetet med gångfrågor och att åtgärderna i gångplanen ska leda till god framkomlighet för alla. Även gångtrafikens betydelse för arbetet med en hållbar stad betonas tydligare. Dokumentet har också fått en ny layout för att överensstämja med övriga dokument som utgör delar av Framkomlighetsstrategin.

Gångplanens syfte är att lyfta fotgängares behov i det offentliga rummet. Många av synpunkterna som kommit in på gångplanen berör avvägningar och intressekonflikter mellan flera trafikslag och kommer därför att tas med i det pågående arbetet med att förverkliga intentionerna i Framkomlighetsstrategin. Ett exempel på detta är arbetet med hastighetsplaner.

Konsekvenser

Resultatet av att genomföra handlingsplanens åtgärder är att stadens tjänstemän får tillgång till verktyg för analysera gåendes villkor och skapa attraktiva gångmiljöer. Kontoret får möjligheten att driva investeringsprojekt med inriktning på gångtrafik för att på så sätt konkret förbättra förutsättningarna för Stockholms fotgängare, både i människors närmiljöer och på längre avstånd inom staden. Stadens sammanlagda arbete med att skapa gångvänliga miljöer både i befintliga och nybyggda områden leder förhoppningsvis till ett ökat gående både räknat i tid och i avstånd.

Trafikkontorets förslag

Trafiknämnden godkänner det reviderade förslaget till gångplan för Stockholm. Nämnden hemställer också hos kommunfullmäktige att anta planen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, Stockholms Stadshus AB, Stockholm Business Region AB och Stockholms Hamn AB.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 februari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret har ingenting att invända mot gångplanen och dess genomförande. Åtgärderna i handlingsplanen har förutsättningar att bidra till den målbild som kommunfullmäktige har beskrivit i *Vision 2040: Ett Stockholm för alla* genom att det övergripande målet i gångplanen är att öka andelen förflyttningar till fots. Effekten av detta är bland annat att det bidrar till en levande stadsmiljö och till att transporter sker med minskad miljöpåverkan. En satsning på färdmedlet gång är positivt för medborgare som av ekonomiska eller andra skäl inte har andra färdmedel att tillgå och är därmed socialt utjämmande.

Med genomförandet av de åtgärder som beskrivs i handlingsplanen ökar möjligheterna att nå två av målen i *Framkomlighetsstrategin*, som är viktiga ur ett gångperspektiv. Det ena är att andelen lokala resor som sker med gång ska vara minst 60 procent i innerstaden och 50 procent i ytterstaden år 2030. Idag är andelarna 54 respektive 35 procent. Det andra är att andelen människor som upplever stadens gaturum som attraktivt ska behållas på minst 85 procent år 2030, vilket är samma andel som 2013.

Stadsledningskontoret noterar att vissa av åtgärderna i handlingsplanen har kopplingar till andra dokument som utarbetas av trafiknämnden, till exempel planen för säkra skolvägar och arbetet med jämställd snöröjning, vilka också förväntas bidra till ökad gångtrafik.

Genomförandet av gångplanen kommer att kräva att såväl trafiknämnden som stadsdelsnämnderna och till viss del andra nämnder är beredda att samordna sina insatser och prioritera resurser för gemensamma åtgärder. Trafiknämnden förväntas ta den ledande rollen i denna samordning och andra nämnder ska delta i nödvändig omfattning.

Ett potentiellt problem som är viktigt att hantera i genomförandet är att gångstråk är ett inofficiellt begrepp, som därmed inte naturligt låter sig inordnas i de gränssnitt som delar upp ansvaret mellan trafiknämnden och stadsdelsnämnderna. Exempelvis kan ett gångstråk på delar av sin sträcka följa en gata, där ansvaret faller på trafiknämnden, för att sedan gå genom parkmark, där ansvaret faller på en stadsdelsnämnd. I vissa fall kanske två stadsdelsnämnder berörs. Det är nödvändigt att fördelning av investeringsutgifterna och ansvar för framtida driftkostnader är klargjorda vid påbörjande av projekt med flera berörda parter.

Beträffande investeringsmedel för gångplanens genomförande har trafiknämnden i budget 2016 tilldelats 20,0 mnkr i utökad ram för klimatinvesteringar, innefattande bland annat åtgärder avseende gångplanen. För åren 2017 och 2018 uppgår beloppet enligt plan till 25,0 mnkr per år.

I budget 2016 har stadsdelsnämnderna tilldelats 110,0 mnkr för

stadsmiljöinvesteringar i park- och grönområden. Samma belopp är årligen avsatt i planen för åren 2017-2020. Medel för gångplanens genomförande inom stadsdelarnas ansvarsområde bör kunna inrymmas i denna medelstilldelning och årligen fördelas enligt den fungerande samordning mellan nämnderna som trafiknämnden ansvarar för.

Kommunfullmäktige har inte avsatt några särskilda driftmedel för gångplanens förverkligande i budget 2016, vilket har innebörden att det faller inom nämndernas, i första hand trafiknämndens, kompetens och ansvar att prioritera de tillgängliga medlen. Stadsledningskontoret utgår ifrån att såväl trafiknämnden som stadsdelsnämnderna i sina verksamhetsplaner under kommande år beaktar gångplanen och avsätter behövliga driftmedel för att vidta de planerade åtgärderna och därefter underhålla gångstråken.

Stadsledningskontoret förutsätter att uppföljning av gångplanen görs regelbundet i likhet med cykelplanen.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige godkänner *Gångplan för Stockholm* samt att kostnader för 2016 ska rymmas inom berörda nämnders driftbudget och att utgifterna för 2016 ska rymmas inom berörda nämnders investeringsbudget. Kostnader och utgifter för kommande år behandlas i budget för 2017.

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 följande. Exploateringsnämnden beslutar att besvara remissen med kontorets tjänsteutlåtande.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 23 december 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Gångplanen skickades efter beslut i trafiknämnden den 20 november 2014 ut på remiss under 14 veckor, till den 27 februari 2015. Exploateringskontoret har under remissperioden inkommit med remissvar. Kontoret ställde sig positivt till gångplanen och ansåg att den i sin helhet var bra. Dock framfördes önskemål om att förslag till "Gångplan för Stockholm" vidareutvecklas för att bli mer konkret beträffande vilka fysiska åtgärder som behöver vidtas på olika platser. Exploateringskontoret har inget nytt att anföra utan anser remissen besvarad genom de synpunkter som framförts i tidigare remissvar.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 2 februari 2016 följande.

Fastighetsnämnden godkänner kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Jan Valeskog m.fl. (S), Åke Askensten m.fl. (MP) samt Mehdi Oguzsoy (V), *bilaga 1*.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 december 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Fastighetskontoret anser att gångplanens intentioner och förslag till åtgärder är bra, men att kontoret för egen del berörs i begränsad utsträckning. I den mån som fastighetskontoret äger fastigheter och lokaler utmed de planerade gångstråken är det viktigt med samverkan med trafikkontoret i syfte att bidra till planens realiserande.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 2 februari 2016 följande.

1. Som svar på remissen hänvisar idrottsnämnden till förvaltningens tjänsteutlåtande.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 18 december 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Idrottsförvaltningen anser att gångplanen är tydlig och lättförståelig. Förvaltningen ser positivt på att de hälsovinster som sker när en individ väljer att gå framför att till exempel åka bil eller kollektivtrafik lyfts fram i gångplanen. Detta folkhälsoperspektiv ligger i linje med intentionerna i stadens idrottspolitiska program. I det reviderade förslaget till gångplan har kopplingen till det idrottspolitiska programmet gällande hälsofrågorna tydliggjorts, vilket är positivt.

Idrottsförvaltningen ställer sig positiv till de åtgärder som presenteras i den avslutande handlingsplanen. Åtgärd 3, som innefattar en kampanj kallad *Klara – Färdiga – Gå!* skulle kunna kompletteras med en informationskampanj om de hälsovinster som finns med att välja gång som transportmedel. Vid en sådan kampanj bidrar idrottsförvaltningen gärna med kunskap och kompetens. Idrottsförvaltningen ser

även positivt på åtgärd 4, som innebär att utveckla ett vägvisningssystem för fotgängare. Att invånare i staden vet hur och var man kan transportera sig till fots bidrar förmodligen till ökad andel fotgängare.

Avslutningsvis är det positivt att gångplanen har kompletterats med ett stycke kring barnperspektivet, vilket tidigare saknades. Förvaltningen ser fram emot utvecklingsarbetet som kommer att ske i trafikkontorets arbete med säkra skolvägar.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 december 2015 följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att tillstyrka ”Gångplan för Stockholm”.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 december 2015 har i huvudsak följande lydelse.

De synpunkter som miljö- och hälsoskyddsnämnden framförde vid den tidigare remissomgången har enligt miljöförvaltningen beaktats tillfredställande av trafikkontoret. Förvaltningen vill dock än en gång ta tillfället i akt och lyfta att förbättringarna av de strategiskt viktiga promenadstråken, samt av rekreationsstråken, med fördel kan samordnas med de åtgärder som planeras inom stadens åtgärdsprogram för trafikbuller. I stadens budget för år 2016 fastställs att staden på ett samlat sätt ska arbeta för en långsiktig bättre ljudmiljö. Trafiknämnden ska i samarbete med miljö- och hälsoskyddsnämnden och exploateringsnämnden, kartlägga kostnader och effekter av de åtgärder som föreslås inom ramen för stadens åtgärdsprogram mot buller. Möjliga kompletterande åtgärder som kan vidtas för ökad ljudkvalitet i stadens utemiljöer ska ses över.

Nedan följer en kort redogörelse för hur miljö- och hälsoskyddsnämndens synpunkter från den tidigare remissomgången har beaktats av trafikkontoret:

Vad avser miljö- och hälsoskyddsnämndens synpunkt om att barnens trafikmiljö bör lyftas ytterligare i gångplanen så kommer detta enligt trafikkontoret att omhändertas i ”Plan för säkra och trygga skolvägar i Stockholms stad”.

Trafikkontoret delar miljö- och hälsoskyddsnämndens uppfattning om att trafikbullernivåer och luftföroreningshalter bör beaktas så långt som möjligt i den fortsatta utformningen av de utpekade promenadstråken. Trafikkontoret poängterar att det även är väsentligt att tackla buller vid källan. Trafikkontoret tackar också för miljö- och hälsoskyddsnämndens synpunkt om att det även är av vikt att hänsyn tas till trafikbuller vid förbättringen av stadens rekreationsstråk.

Trafikkontoret instämmer med miljö- och hälsoskyddsnämnden om att det är viktigt med så breda gång- och cykelstråk som möjligt och om görligt att dessa separeras från varandra för att minska konflikterna i trafiken.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 25 februari 2016 följande.

1. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att godkänna och överlämna kontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.
2. Stadsbyggnadsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 2 februari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret anser att våra tidigare synpunkter i huvudsak har beaktats och har därför inget ytterligare att tillföra. Det upparbetade samarbetet mellan kontoren kan utvecklas och fördjupas för att ännu bättre tillvarata kunskap och kompetens. Det är viktigt att fokusera på helheten och integrera bebyggelse med trafik- och infrastrukturplaneringen.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 februari 2015 följande.

1. Förvaltningens tjänsteutlåtande överlämnas som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 januari 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Gångplan för Stockholm är ett bra underlag i arbetet och i planeringen för att Stockholm ska bli en mer gångvänlig stad. Förvaltningen anser att gångplanens målbild med sina fyra nyckelord kunna, vilja, veta och våga är bra. Både på samhällsnivå och på individnivå ger ett ökat gående hälsovinster, vilket är positivt. Detta skulle kunna lyftas fram mer, i t ex olika kampanjer. Att uppnå målen i Framkomlighetsstrategin att minst 50 % av de lokala resorna i ytterstaden och 60 % i innerstaden ska ske till fots år 2030 är en stor utmaning, särskilt när det gäller ytterstaden.

Gångplanens handlingsplan är viktig för att nå målen och att medel avsätts årligen så att de åtgärder som förs fram kan genomföras. Förvaltningen anser att insatser i ytterstaden ska prioriteras, eftersom utmaningen att öka gångresorna där är störst. Det gäller t ex att öka orienterbarheten genom tydlig skyltning, bygga bort barriärer genom

att göra det lättare att passera hinder i form av t ex spå och trafikeder, förbättra rekreatiönsstråk, höja kvaliteten på halkbekämpning av gångbanor och att omfördela gatuutrymme för att säkerställa att fotgängare får önskad framkomlighet.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 29 januari 2015 följande.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 29 december 2014 har i huvudsak följande lydelse.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning ställer sig positiv till den föreslagna remissen.

Förvaltningen anser att handlingsplanen med de nio föreslagna åtgärderna är väl genomarbetade och borde kunna ge goda effekter för en ökad gångtrafik i staden. Förvaltningen ser särskilt positivt på att stadsdelen kommer att ingå som en del av ett pilotprojekt under åtgärd 1 och därigenom få till bättre tvärförbindelser i stadsdelen.

Då åtgärd 4 delvis riktar sig mot turister utgår förvaltningen från att personer oavsett förkunskaper inom det svenska språket kan ta till sig informationen. Om vägvisningssystemet även ska innefatta kartor eller annan tryckt information vill förvaltningen lyfta fram vikten av att materialet även finns på språk som talas av boende i staden med utländsk härkomst.

Kostnaderna för de olika åtgärderna finns med i förslaget. Dock saknas det en specificering för vilken förvaltning som ska stå för kostnaderna. Om förslaget innebär att stadsdelarna delvis eller helt ska vara med och finansiera bör det framgå då det påverkar prioriteringar i drift- och investeringsbudgetar.

Stadsdelsförvaltningen ser gärna att förvaltningen på ett tidigt stadium är med planeringen för de åtgärder som rör stadsdelen.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 4 februari 2016 följande.

Stadsdelsnämnden överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Ersättaryttrande gjordes av Fredrik Lindstål (C), *bilaga 1*.

Södermals stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 januari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

I förvaltningens svar på den första remissen om gångplanen konstaterades att detta är ett viktigt dokument för att nå målsättningarna i Framkomlighetsstrategin. I svaret framfördes en önskan om att tillgänglighetsaspekterna med avseende på personer med olika funktionsnedsättningar tydligare skulle lyftas in i gångplanen. Förvaltningen önskade även att planen innehåller ett barnperspektiv, eftersom många målpunkter för barn nås till fots.

Förvaltningen framhöll också att det vore önskvärt att planen tydligare beskriver hur stadsdelsnämnderna kan bidra till planens målsättningar i samband med underhåll och drift av parkvägar och vid parkinvesteringar. Förvaltningen angav också att det är viktigt att involvera medborgarna utifrån deras lokalkännedom för att få bra underlag för genomförande av gångplanen.

Förvaltningen konstaterar när det gäller tillgänglighetsaspekterna att gångplanen har kompletterats med ett tydliggörande av att personer med funktionsnedsättning är inkluderade i arbetet med gångfrågor, vilket är positivt. Värdefullt är också att det betonas tydligare att skapandet av god framkomlighet för alla är en del av arbetet för att uppnå en hållbar stad.

Frågan om att tydliggöra ett barnperspektiv i gångplanen berörs indirekt av trafikkontoret genom att kontoret anger att vissa synpunkter behandlas i andra dokument som håller på att tas fram, som planen för säkra och trygga skolvägar. Förvaltningen vill dock framhålla att det är viktigt att barn kan röra sig tryggt i hela det offentliga rummet. Därför behöver barnperspektivet utsträcka sig utöver skolvägarna, även om arbetet med att förbättra och göra skolvägarna trygga är oerhört viktigt.

Avslutningsvis vill förvaltningen hänvisa till de övriga synpunkter som gavs i det första remissvaret enligt ovan, om att gångplanen också ska beröra hur stadsdelsnämnderna kan bidra i arbetet med planen och vikten av att involvera medborgarna och nyttja deras lokalkännedom.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s yttrande daterat den 26 februari 2016 har i huvudsak följande lydelse.

Underremiss

Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Micasa Fastigheter ställer sig positiva till planen i stort men vill dock poängtera de äldres perspektiv i gångplanen. Rekreatiionsstråk som är lämpade för äldre skulle kunna lyftas i planen. Det är angeläget att beakta äldres behov av tillgänglighet. Var fjärde person i åldern 75-84 har någon slags nedsatt rörlighet, vilket gör att behoven oftast sammanfaller med personer med funktionsnedsättning. Äldre är ofta betjänta av t.ex. bänkar att vila på. De äldre står för en stor del av de fallolyckor som sker bland fotgängare (*bilaga 2*).

Stockholm Stads Parkerings AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Bolaget noterar att man inte ingick i tidigare remissförfarande under 2014. Bolaget kan på många sätt bidra till intentionerna i "Gångplan för Stockholm". Genom en större andel parkering på tomtmark ökar utrymmet på gatumark för bl.a. gående. I många nya områden planeras parkeringsanläggningar på promenadavstånd från målpunkterna, vilket även ställer ökade krav för en god miljö för gående.

Bolaget vill framföra att vid etablering av nya temporära eller permanenta gågator eller evenemang, måste en utredning av konsekvenser för intilliggande och övriga påverkade fastigheter utföras. Ofta krävs en god framkomlighet för att lindra de begränsningar som riskerar att uppstå.

Vad gäller åtgärd 1 Förbättrad gångvänlighet, framför bolaget att vid tidigare temporära avstängningar av t.ex. Götgatan har bolagets fastigheter påverkats med besvär för kunder och minskade intäkter som följd. Påverkan på intilliggande fastigheter behöver beaktas vid längre avstängningar. Vid permanentande av gågator behöver tillträde för gods och annan fordonstrafik för fastigheter som påverkas lösas.

Vad gäller åtgärd 4 Utveckla ett vägvisningssystem för fotgängare, påpekar bolaget att deras anläggningar som ligger vid start eller början på attraktiva gångstråk kan med fördel påvisas i systemet, så besökare ställer sig en bit ifrån målpunkten och går sista biten. När det gäller Åtgärd 6 Arbeta med tillfälliga åtgärder, behöver påverkan på intilliggande fastigheter beaktas vid tillfälliga åtgärder. För åtgärd 2, 3, 5, 7, 8, 9 påverkas inte bolaget (*bilaga 4*).

Stockholms Hamn AB:s remissvar har i huvudsak följande lydelse:

Stockholms Hamn besvarade remissen under föregående remissomgång och då lyftes kopplingen till Stockholms Hamns kajstrategi, som antogs av kommunfullmäktige i juni 2015. I Kajstrategin framhålls följande:

”Längs stadens kajer samsas olika typer av flanörer; det är såväl Stockholmare som tillfälliga besökare och turister i staden. Det är färje- och kryssningspassagerare som ska ta sig till och från terminalerna i samband med fartygsanlöpen men även människor vars mål är själva promenaden. Stockholms Hamnar ska verka för att kajerna utformas så att de är attraktiva och skapar mötesplatser för människor samt att flanörerna på ett tryggt och säkert sätt kan ta sig fram i de hamnnära miljöerna. ISPS¹-områden måste respekteras men där de är möjligt kommer Stockholms Hamnar använda sig av flexibla ISPS-lösningar för att tillgängliggöra områden när de inte trafikerats av fartyg som kräver avspärrningar.”

Den nu remitterade versionen av gångplanen innehåller inte några förändringar eller någonting nytt som berör Hamnen eller ovanstående yttrande, och därmed har Stockholms Hamn inget ytterligare att erinra i ärendet (*bilaga 5*).

Koncernledningens synpunkter

Koncernledningen är positiv till den övergripande målbilden och syftet med Gångplan för Stockholm och handlingsplanens åtgärder. Att stockholmare och besökare ska uppleva stadens gaturum som attraktivt, att öka gångvänligheten och att skapa fler mötesplatser är viktigt för att nå flera av stadens vision och budgetmål. I en stad som växer är en gemensam målbild och en tydlig åtgärdsplan ett bra verktyg och stöd i prioriteringar mellan olika intressen. Då Gångplanen redan varit ute på en bred remissrunda och flera synpunkter redan beaktats har koncernledningen inget ytterligare att tillägga vad gäller det antagna förslaget som inkluderar Trafiknämndens tillägg.

¹ *International Ship and Port facility Security code*, internationellt regelverk som ställer krav på säkerhet och tillträde i hamnområden med internationell trafik.

Reservationer m.m.

Trafiknämnden

Särskilt uttalande gjordes av Cecilia Brinck (M) enligt följande.

Det är glädjande att så många remissinstanser inkommit med synpunkter på stadens gångplan samt att en absolut majoritet av dessa tillstyrkt förslaget. Givet att en majoritet av alla resor i Stockholm sker till fots är det viktigt att staden tillhandahåller bra förutsättningar för dessa människor att enkelt, tryggt och smidigt kunna transportera sig, oavsett om det gäller kortare eller längre sträckor.

Vi delar förvaltningens synpunkter om att det inte är nödvändigt att revidera gångplanen utifrån de synpunkter som inkommit men vill ändå uppmana kontoret att faktiskt beakta de perspektiv och synpunkter som inkommit – inte minst när det gäller de synpunkter som avser funktionsnedsatta.

Fastighetsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av Jan Valeskog m.fl. (S), Åke Askensten m.fl. (MP) samt Mehdi Oguzsoy (V) enligt följande.

Sittplatser (soffor, bänkar) i stadsmiljön är ett viktigt inslag i en gångplan, där gåendets andel av trafiken förutsatts öka. I en stad med åldrande befolkning och allt fler rörelsehindrade medborgare är det extra angeläget att det finns möjligheter att sitta ner.

Kommunfullmäktige har antagit programmet "Stockholm – en stad för alla" där det bl.a. sägs följande om placering av soffor: "Helst var 25:e meter i områden där det rör sig mycket människor, och med 100 meters mellanrum i bostadsområdenas närområden."

Mycket återstår att göra för att klara detta. I detta sammanhang är det också viktigt att "Stockholm – en stad för alla" läggs till i projektets referenslista.

Södermalms stadsdelsnämnd

Ersättaryttrande gjordes av Fredrik Lindstål (C) enligt följande.

Vi välkomnar att kommunstyrelsen och Södermalms stadsdelsförvaltning lagt stor vikt vid de synpunkter som Centerpartiet presenterade i den föregående remissrundan som då initierades av trafikkontoret. En levande stad förutsätter att stadens ytor är tillgänglig för alla och man tar nu fasta vid den ambitionen på ett tydligare sätt, liksom

barnperspektivet och det övergripande arbetet för att skapa en hållbar och grön stadsdel.

I övrigt hänvisar vi till vårt tidigare ersätтарыttrande som lades 2015 och som finns bifogat i ärendets 4:e bilaga.